

วิเทศปริทัศน์

ศูนย์ศึกษาการต่างประเทศ (ISC) พลิตเอกสารและบทความที่เกี่ยวข้องกับการทูตและการระหว่างประเทศ ความเห็นที่ปรากฏในบทความนี้เป็นของผู้เขียน ไม่ได้เป็นความเห็นของรัฐบาลไทยหรือกระทรวงการต่างประเทศ การพลิตหรือทำซ้ำเอกสารและบทความในรูปแบบใด ๆ ต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากศูนย์ศึกษาการต่างประเทศที่ isc@mfa.go.th และจะต้องระบุผู้เขียนให้ชัดเจนตามหลักการอ้างอิงเอกสารที่เป็นสากลด้วย

ฉบับที่ 3/2568 | กันยายน 2568

Climate Finance: โอกาสทางการเงินเพื่อการรับมือกับ Climate Change

ระพีพัฒน์ สุขนาน¹

โลกกำลังเผชิญกับความอ่อนไหวทางสภาพภูมิอากาศในระดับสูง การจัดหาแนวทางการรับมือและป้องกันความอ่อนไหวเหล่านี้ถือเป็นสิ่งจำเป็นเร่งด่วนที่เหล่าประชาคมโลกต้องเร่งดำเนินการ และการดำเนินการเหล่านี้จะไม่สามารถที่จะเกิดขึ้นได้หากปราศจากเครื่องมือทางการเงินที่จะเข้ามาเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนให้กระบวนการเหล่านี้สามารถขับเคลื่อนได้อย่างต่อเนื่องในการตอบสนองวิกฤตการณ์ด้านสภาพภูมิอากาศ

Climate Finance หรือ**การเงินภูมิอากาศ** คือ เครื่องมือทางการเงินในการจัดหาแหล่งเงินทุนที่นำมาใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ที่อยู่ภายใต้กลไกทางการเงินอย่าง Green Finance (การเงินสีเขียว) ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการสนับสนุนหรือการลงทุนเพื่อสิ่งแวดล้อม โดยที่ Climate Finance นั้นสามารถที่จะแบ่งออกได้เป็น 2 มิติหลัก คือ (1) **Climate Mitigation** หรือ มาตรการเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และ (2) **Climate Adaptation** หรือ การปรับตัวต่อผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีแนวโน้มแปรปรวนมากขึ้น โดยทั้ง 2 มิติ นี้มีความแตกต่างกัน เนื่องจากมิติ Mitigation มิติที่เราทุกประเทศทั่วโลกนั้นอาจหาแนวทางในการดำเนินการร่วมกันได้ ผ่านการใช้มาตรการหรือกลไกต่าง ๆ เช่น carbon tax, carbon credit และ CORSIA ในธุรกิจการบิน เป็นต้น แต่มิติ Adaptation นั้นอาจจะหาแนวทางร่วมกันได้ยากหรืออาจจะไม่เกิดเลย เพราะในมิตินี้สิ่งที่เราต้องคำนึงถึงเป็นสำคัญคือการที่แต่ละประเทศ หรือแต่ละภูมิภาค นั้นได้รับผลกระทบจากสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศไม่เท่ากัน ด้วยเหตุนี้จึงเป็นเรื่องที่แต่ละประเทศนั้นจะต้องหาวิธีรับมือเพื่อการจัดการด้วยตนเอง จึงเปรียบเสมือนความท้าทายของแต่ละประเทศในการ

¹ นักวิจัย ศูนย์ศึกษาการต่างประเทศ (ISC)

จัดการปัญหาที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะเหล่าประเทศกำลังพัฒนาในแอฟริกาและเอเชีย ที่ส่วนมากเป็นประเทศที่รับผลกระทบอย่างรุนแรง

จากรายงาน Climate Risk Index (CRI) 2025² แสดงให้เห็นถึงผลกระทบจากสภาพภูมิอากาศที่แปรปรวนภายใต้ภาวะโลกเดือดอย่างต่อเนื่องโดยการแบ่งความเสี่ยงออกเป็น 2 กลุ่มหลักคือ (1) ประเทศที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์สภาพอากาศสุดขั้วที่เกิดขึ้นผิดปกติอย่างรุนแรง และ (2) ประเทศที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์สภาพภูมิอากาศสุดขั้วที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ และกำลังจะกลายเป็น “ความปกติใหม่” จากเหตุการณ์ที่ถูกมองว่าเป็นเรื่องผิดปกติมาโดยตลอด แต่นับจากนี้เหตุการณ์เหล่านี้กำลังจะกลายเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ มากขึ้นรุนแรงขึ้น และเป็นปกติจนอาจนำพาเราไปสู่ความรู้สึกที่ชินชาต่อสถานการณ์?

จากการประชุม COP 29 ที่ผ่านได้มีการประชุมในประเด็นของการกำหนดเป้าหมายใหม่ทางการเงิน (New Collective Quantified Goal on Climate Finance: NCQG) ที่ต้องการให้มีการจัดสรรเงินช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาเพิ่มขึ้นจากประเทศที่พัฒนาแล้ว จาก 100,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สู่ 300,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ รวมถึงเป้าหมายการระดมทุนผ่านช่องทางการเงินสาธารณะและการลงทุนจากภาคเอกชน ภายใน ค.ศ. 2035 เพื่อให้สามารถสนับสนุน Climate Finance ได้ สำหรับกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาที่ได้รับผลกระทบอย่างต่อเนื่อง เสมอมามองว่าเป้าหมายที่ได้เสนอนั้นน้อยเกินไปกว่าสิ่งที่ควรจะเป็น แต่กลุ่มประเทศพัฒนาแล้วกลับเห็นว่าเป็นสิ่งที่มากเกินไปรวมถึงเป็นการเพิ่มภาระให้แก่ประเทศตนเพราะเมื่อเทียบกับจำนวนประเทศที่ต้องแบกรับภาระการสนับสนุนด้านการเงินเหล่านั้นนั้นยังคงมีจำนวนเท่าเดิม ซึ่งเสี่ยงสะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่าการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศที่เกิดขึ้นในปัจจุบันยังไม่สามารถที่จะกลายเป็นประเด็นที่ทำให้ทุกประเทศมองเห็นว่าเป็นปัญหาร่วมกันที่ต้องร่วมกันรับมือและแก้ไขด้วยกันอย่างแท้จริง

โดยที่บทบาทของไทยในเวทีระหว่างประเทศ ไทยได้พยายามแสดงให้เห็นว่ามีแนวทางในการรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นโดยผ่านการจัดส่งรายงานความโปร่งใสราย 2 ปี ฉบับที่ 1 ขับเคลื่อนแผนการปรับตัวสภาพภูมิอากาศและปฏิบัติการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ การเร่งผลักดัน พ.ร.บ. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การยกระดับความร่วมมือเพื่อการลดก๊าซเรือนกระจกทั้งเยอรมนีและสิงคโปร์ รวมทั้งการหาแนวทางในการเพิ่มโอกาสให้ไทยได้รับการสนับสนุนทางการเงินเพื่อการลงทุนด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ นอกจากนี้กระทรวงการต่างประเทศโดยกรมองค์การระหว่างประเทศได้มีการประสานภาพรวมนโยบายต่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อมร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ของไทย พร้อมทั้งสนับสนุนคณะผู้แทนไทยในเวทีการเจรจาพหุภาคีต่างๆ เช่น UNFCCC COP การประชุมสมัชชาสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNEA) และการส่งเสริมบทบาทของไทยใน

² Germanwatch, “Climate Risk Index 2025.”

ประเด็นลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติที่เป็นผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ตามที่ไทยได้มีส่วนร่วมในการรับรองหลักการกรุงเทพฯ ว่าด้วยการอนุวัติประเด็นสาธารณสุขภายใต้กรอบเซนไดเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ ค.ศ. 2015-2030 (Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030) เป็นต้น³ เพื่อให้ไทยได้ตระหนักถึงประเด็นภัยคุกคามที่ประชาคมโลกให้ความสำคัญและสามารถเตรียมความพร้อมในการรับมือและปรับตัวกับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมและทันทั่วทั้ง

ไทยกับ Climate Finance เพื่อการรับมือกับ Climate Change

นับตั้งแต่ประเทศไทยประกาศว่าจะจะเป็นกลางทางคาร์บอนภายใน ค.ศ. 2050 และมีเป้าหมาย Net Zero ใน ค.ศ. 2065 จึงก่อให้เกิดความพยายามในการขับเคลื่อนให้ไทยเข้าสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำและปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ ซึ่งเป็นความท้าทายที่ต้องมีการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน กับกลุ่มนักลงทุน ในการพัฒนาทั้งนโยบาย โครงสร้างพื้นฐาน นวัตกรรมด้านสิ่งแวดล้อม และการสนับสนุนด้านการเงินอย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้ Climate Finance จึงเริ่มมีบทบาทมากขึ้นในการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ด้านสภาพภูมิอากาศในไทย ปัจจุบัน แหล่งทุนด้านการเงินภูมิอากาศในไทย สามารถแบ่งแหล่งทุนได้ 2 แหล่งหลัก⁴ ดังนี้

(1) แหล่งทุน / การสนับสนุนในประเทศ เช่น สำนักงาน ก.ล.ต. ผ่านการออกตราสารหนี้เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (Green Bond) ตราสารหนี้เพื่อพัฒนาสังคม (Social Bond) และตราสารหนี้เพื่อความยั่งยืน (Sustainability Bond) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ในการส่งเสริมการลงทุนเพื่อลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมผ่านสิทธิประโยชน์ต่างๆ และผู้ให้ทุน / ผู้ให้บริการ อย่างกลุ่มสถาบันทางการเงิน ที่มาในรูปแบบการออกสินเชื่อเพื่อผู้ประกอบการธุรกิจขนาดใหญ่จนถึง SMEs นิติบุคคล และบุคคลธรรมดา เช่น ธนาคารกสิกร ในการออกสินเชื่อรับประกันการประหยัดพลังงาน (Solar Rooftop) ธนาคารไทยพาณิชย์ ในการออกสินเชื่อเพื่อความยั่งยืนทางธุรกิจ (Sustainable financing for SME) และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ในโครงการส่งเสริมและสนับสนุนสินเชื่อสีเขียว (Green Credit) ผ่านแหล่งเงินทุน (Green Bond) และแหล่งเงินทุนธนาคาร

³ กระทรวงการต่างประเทศ, “การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม”, <https://thai-inter-org.mfa.go.th/th/page/การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ?menu=653a1211ee1f340f6e693053>.

⁴ เครือข่ายคาร์บอนนิวัตประเทศไทย, “ข้อมูลแหล่งเงินทุนเพื่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ.”

(2) แหล่งทุน / การสนับสนุนระหว่างประเทศ เช่น UNFCCC สำหรับกองทุนภูมิอากาศเขียว (Green Climate Fund) Adaptation Fund Board สำหรับ Adaptation Fund และ Climate Finance จาก The World Bank ที่เป็นเงินสำหรับการกู้ยืมและเงินช่วยเหลือ เป็นต้น

จากข้อมูลแหล่งเงินทุนแสดงให้เห็นว่าการเงินภูมิอากาศของไทยมีที่มาจากหลายแหล่ง ทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน กลุ่มสถาบันทางการเงิน และองค์กรระหว่างประเทศ โดยสังเกตได้ว่าแหล่งทุน / การสนับสนุนในประเทศส่วนใหญ่จะเป็นการสนับสนุนในมิติ Mitigation คือการสนับสนุนการดำเนินธุรกิจที่มีตรกับสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนผ่านสู่ธุรกิจคาร์บอนต่ำที่ถือเป็นการแข่งขันอีกหนึ่งรูปแบบในยุคปัจจุบัน ที่เหล่าผู้ดำเนินธุรกิจจำต้องปรับตัวให้เร็วเพื่อรองรับโอกาสในการขยายธุรกิจในตลาดใหม่ โดยเฉพาะกลุ่มผู้บริโภคที่หันกลับมาใส่ใจสิ่งแวดล้อมแสวงหาผลิตภัณฑ์ที่ส่งเสริมการผลิตการบริโภคอย่างยั่งยืน แหล่งเงินทุนเหล่านี้จึงเปรียบเสมือนอีกหนึ่งหนทางในการสนับสนุนการปรับตัว พัฒนา ต่อยอดกลุ่มธุรกิจต่าง ๆ เพื่อไปสู่หนทางการบรรลุเป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอนของประเทศได้

อย่างไรก็ตาม เราต้องไม่ลืมว่าไทยเป็นประเทศที่อยู่ในจุดยุทธศาสตร์ที่ได้รับผลกระทบจากสภาพภูมิอากาศที่แปรปรวนอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ว่าค่าดัชนีความเสี่ยงด้านสภาพภูมิอากาศระยะยาวจากรายงานฉบับล่าสุดของ CRI อันดับของไทยลดลงจากอันดับที่ 9 (ช่วง ค.ศ. 2000 - 2019) มาสู่อันดับที่ 30 (ช่วง ค.ศ. 1993 - 2022) แต่ก็ไม่ได้การันตีว่าจะไม่กลับมาสู่อันดับ top10 ได้อีกครั้ง เพราะไทยยังคงต้องเผชิญกับผลกระทบจากสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เช่น อุทกภัยในบางภูมิภาค วาตภัยที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินและภัยแล้งที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อภาคการเกษตรที่เป็นหัวใจสำคัญของประเทศ เป็นต้น การเงินภูมิอากาศที่เราค่อนข้างมั่นใจว่าสามารถเป็นอีกหนึ่งเครื่องมือในการสนับสนุนให้ไทยเข้าสู่เป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอนได้นั้นได้ส่งเสริมการจัดการกับปัญหาเหล่านี้มากพอหรือยัง และสามารถจัดสรรเงินได้ตรงจุดหรือตรงกับปัญหาที่เกิดขึ้นและกำลังจะเกิดขึ้นแล้วหรือไม่? และสิ่งที่ไทยเรากำลังเผชิญเป็นมิติใดมากกว่ากันระหว่าง Mitigation หรือ Adaptation และหากเป็นมิติ Adaptation แล้ว เราจะจัดการอย่างไรในเมื่อมิตินี้เป็นสิ่งที่แต่ละประเทศต้องจัดการกับสิ่งที่กำลังเผชิญด้วยตนเอง เราจะรับมืออย่างไร? รัฐบาลจะดำเนินการอย่างไร? ความตระหนักรู้ถึงปัญหาและผลกระทบจะเริ่มได้จากตรงไหน เมื่อไหร่ และอย่างไร? เราควรที่จะยกระดับบทบาทไทยในเวทีระหว่างประเทศให้เห็นว่าไทยมีความตระหนัก พร้อมรับมือ ปรับตัว และพัฒนานโยบายการต่างประเทศไทยที่ให้ความสำคัญกับประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นประเด็นสำคัญในประชาคมโลก เพราะการเงินภูมิอากาศไม่ใช่แค่เรื่องของตัวเลขและเม็ดเงิน แต่เป็นกลไกสำคัญที่เชื่อมโยงความร่วมมือเข้ากับการลงมือทำจริง การเพิ่มประสิทธิภาพและความเท่าเทียมในการจัดสรรเงินทุนจะเป็นกุญแจสำคัญในการรับมือกับวิกฤตสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง

ศูนย์ศึกษาการต่างประเทศ
(International Studies Center - ISC)
isc.mfa.go.th | isc@mfa.go.th